

Samen bouwen aan kwaliteit
Visie op de fysieke leefomgeving Meppel

Samen bouwen aan kwaliteit
Visie op de fysieke leefomgeving Meppel

1. Inleiding	4
1.1. De Visie op de fysieke leefomgeving	4
1.2. Waarop is Samen bouwen aan kwaliteit gebaseerd?	4
1.3. Leeswijzer	5
2. Wie is Meppel?	6
2.1. Wie zijn wij?	6
2.2. Hoe pakken wij opgaven aan?	6
2.3. Onze positie in de regio	7
3. Samen bouwen aan kwaliteit	9
3.1. Toekomstbeeld	9
3.1.1. Verstedelijking	9
3.1.2. Verduurzaming	10
3.1.3. Gezonde leefomgeving	10
3.1.4. Bedrijvigheid	11
3.1.5. Toekomstbestendig buitengebied	11
3.2. Belangrijke principes uit het toekomstbeeld	12
3.2.1. Werken aan duurzaam en duurzaam werken	12
3.2.2. Groeien vanuit bodem en water, structuren en cultuurhistorie	13
3.2.3. Groeiend kwaliteit toevoegen	13
3.2.4. Groeien door inbreiding en uitbreiding in samenhang	15
3.2.5. Meervoudig grondgebruik: gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde	15
3.2.6. Menselijke maat voorop in buurt, wijk en dorp	15
3.2.7. Organiseren van hoofdstructuur tot in de haarvaten	15

Colofon

Uitgave van: gemeente Meppel / **Ontwerp en vormgeving:** gemeente Meppel /
Visuals: Van Velzels Kitchen

1. Inleiding

1.1. De Visie op de fysieke leefomgeving

Voor u ligt Samen bouwen aan kwaliteit, onze visie op de fysieke leefomgeving. Het is een eerste hoofdstuk van de Omgevingsvisie Meppel¹. Hierin geven we richting aan over de toekomst van gemeente Meppel. Deze stap naar de uiteindelijke Omgevingsvisie geeft invulling aan de samenhangende keuzes voor de toekomst. En daarmee antwoord op de vraag: Wat als Meppel later groot is? Waarheen beweegt het Meppel van onze kleinkinderen? Hoe zien we de doorwerking van de lijnen van het verleden, die Meppel al eeuwenlang kenmerken? Hoe versterken we ons Diep Geluk?

Visie op de fysieke leefomgeving (uit: Procesvoorstel vervolg Omgevingsvisie)

De visie is het toekomstbeeld van de gemeente Meppel, geeft aan waar we voor gaan en is gericht op de fysieke leefomgeving. Vanuit de integrale visie (het in samenhang beschouwen) komen verschillende onderwerpen en thema's bij elkaar. In deze stap formuleren we de visie. De visie helpt bij het formuleren van ambities.

Na de Nota van Uitgangspunten, die een eerste globale richting gaf, is dit de eerste uitwerking en nadere concretisering van de richting. Ook deze is nog globaal, maar de keuzes worden al meer geduid en ingevuld. We zien dit als vertrekpunt voor verdere uitwerking, dialoog en toetsing in het vervolgproces. Aan de hand van de planMER en door het intensiever raadplegen van de samenleving gaan we de visie toetsen en de richtingen tot een samenhangend geheel brengen. Dat zal tot gevolg hebben dat we deze visie op de fysieke leefomgeving bijstellen of aanscherpen. Samen bouwen aan kwaliteit is dus niet een eindpunt, maar de start voor het vervolg.

1.2. Waarop is Samen bouwen aan kwaliteit gebaseerd?

Samen bouwen aan kwaliteit is een product van verleden, heden en toekomst. Het verleden bepaalt wie we zijn (ons DNA) en klinkt door in ons Gebiedseigen verhaal. De toekomst wordt mede bepaald door de transities die op ons afkomen en die uitdagingen zijn voor de toekomst. Het heden wordt gevormd door de mensen die, met welke achtergrond ook, meedenken over de richting waarin we willen bewegen. Deze drie elementen vormen dan ook de basis voor de visie op de fysieke leefomgeving.

In de Nota van Uitgangspunten 2021 is ons Gebiedseigen verhaal opgenomen. Hierin beschrijven we hoe Meppel is ontstaan en welke kenmerken ons verhaal vormen. Door ons verleden te kennen, kunnen we betere keuzes maken naar de toekomst. En zo het verhaal van Meppel verder vertellen. Het Gebiedseigen verhaal is de onderlegger voor onze visie.

We nemen delen van ons bestaand beleid mee in het proces van de Omgevingsvisie. De Nota van Uitgangspunten 2021 geeft hiervan een overzicht. Op visieniveau zijn relevante onderdelen uit ons bestaand beleid meegenomen. Voor een aantal belangrijke uitdagingen naar de toekomst moeten we nog richting bepalen. In de Nota van Uitgangspunten 2021 zijn deze benoemd: verstedelijking, verduurzaming, gezonde leefomgeving, bedrijvigheid en toekomstbestendig buitengebied. Dit noemen we de centrale kwesties.

1 In dit document spreken we over Meppel. Hiermee bedoelen we de gemeente Meppel, tenzij dit anders aangegeven staat.

Voor het gesprek met de samenleving en de raad zijn deze vijf centrale kwesties leidend geweest. Op 29 september 2021 is een participatieavond georganiseerd. Daarnaast kon men digitaal reacties insturen. Ook is een Expertgroep bevestigd en hebben studenten inbreng geleverd. Op 7 oktober 2021 hebben raadsleden inbreng geleverd tijdens De Ronde. De inbreng hieruit over de vijf centrale kwesties is meegenomen in onze visie. Voor meer informatie over het doorlopen participatieproces, verwijzen we u naar het Participatieverslag Omgevingsvisie – deel 1 Visie op de fysieke leefomgeving.

Onze ketenpartners Veiligheidsregio Drenthe (VRD), Regionale UitvoeringsDienst (RUD) Drenthe en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD-GHOR) hebben meegelezen met de conceptvisie.

Samen bouwen aan kwaliteit beslaat de gehele fysieke leefomgeving. De vijf centrale kwesties waren leidend in onze gesprekken. Voor onze visie hebben we de richting verbreed naar de volledige scope van de **fysieke** leefomgeving.

1.3. Leeswijzer

In de volgende twee hoofdstukken krijgt onze visie op de leefomgeving gestalte door inhoudelijke 'principes', die richting geven aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. In hoofdstuk 2 in wat meer algemene, overkoepelende zin. Meppel in haar regionale context staat daarin centraal. In hoofdstuk 3 werken we onze visie uit in een toekomstbeeld, geclusterd rond de vijf centrale kwesties. Daarna worden onderdelen van de visie wat specifiekier toegelicht.

2. Wie is Meppel?

2.1. Wie zijn wij?

Wie wij zijn, wordt niet alleen bepaald door de huidige inwoners en de stad, kernen en buitengebied zoals we dat nu kennen. De geschiedenis kan ons veel leren over wat (gemeente) Meppel karakteriseert en welke factoren dat hebben beïnvloed. We beschreven eerder ons Gebiedseigen verhaal. De inbreng uit de participatie helpt ons dit verhaal verder in te vullen. In deze paragraaf geven we een samenvatting van deze belangrijke basis.

Allereerst is de ligging van Meppel van belang. Aanvankelijk was het water bepalend. Later voegden weg en spoor zich daarbij, zodat Meppel als stad een sterke knooppuntfunctie heeft. In de loop der tijd veranderden de omstandigheden en de economische kansen in dit gebied. Aanpassingsvermogen, bedrijvigheid als aanjager daarvan en handelsgeest waren bepalende kenmerken. De stad werd opgebouwd en toont nog steeds haar historische karakter, met de oude panden, de grachten, het overzichtelijke en karakteristieke centrum. Het omliggende gebied werd en wordt gebruikt als landbouwgebied. Met grote verschillen in het landschap op het zand en op het veen.

Met de ontwikkelingen veranderde ook de bevolking, wat resulteert in een diverse gemeenschap. Zowel de handelsgeest als deze diversiteit gaan gepaard met een open houding van de Meppeler bevolking. Het ondernemende karakter draagt bij aan een vitale en initiatiefrijke gemeenschap.

Inmiddels is Meppel niet meer weg te denken als knooppunt in het regionale netwerk. Haar voorzieningen en werkgelegenheid hebben een bredere betekenis. Stad en omliggende regio zijn sterk verbonden. De bereidheid van Meppelers tot aanpassing aan de ontwikkelingen en de vereisten van de huidige netwerksamenleving hebben geleid tot de gemengde stad met ongepolijste randjes, die Meppel is.

Typerende begrippen bij ons verhaal zijn:

- Bodem en water als onderlegger
- Knooppunt (van poort naar knooppunt)
- Bedrijvigheid als aanjager, handel, centrum, inpassing, werkgelegenheid
- Ondernemend, handelsgeest, doen, lef
- Krachtige samenleving, solidariteit, samen oppakken
- Met groei: diversiteit, open en gastvrij, geleidelijk en adaptief
- Karakteristieke binnenstad, pleinen
- Groen, parken, bomen
- Overzichtelijke schaal, korte afstanden, ontmoeten
- Voorzieningen voor de regio
- Niet alles gepolijst, rauwe randjes, contrasten, menging

2.2. Hoe pakken wij opgaven aan?

Gelegen op de overgang van landschappen en op het knooppunt van weg, spoor en waterwegen, is Meppel een ondernemende, gastvrije en groene gemeente. Wie wij zijn, bepaalt mede hoe wij toekomstige opgaven aanpakken:

Wij staan in verbinding

Wij zijn verbinder in de regio, de poort tussen het Noorden en de Randstad. Meppel is goed in het verbinden van bewoners, bezoekers en bedrijven met onze regio. Dat doen we in diverse regionale verbanden, met buurgemeenten, binnen Drenthe en de Regio Zwolle. We denken groter dan onze eigen gemeente. We zoeken de regionale samenwerking op bij bijvoorbeeld wateropgaven, woonopgaven, duurzame energie en arbeidsmarkt.

We weten gebruik te maken van onze ligging op een knooppunt. We zetten deze kracht in om op gebied van bijvoorbeeld energie, grondstoffen, duurzame mobiliteit, kennis en menselijk kapitaal nieuwe verbindingen te smeden.

Wij zijn betrokken doeners

In Meppel zijn wij doeners. Bewoners en ondernemers in de gemeente voelen zich betrokken en er is bereidheid om kennis en ervaring te delen en opgaven samen op te pakken. Van daaruit ontstaan vernieuwende ideeën, lokaal eigenaarschap en komen we tot daadkracht. Daden spreken immers luider dan woorden. Ons verenigen en de handen uit de mouwen steken, dat is een belangrijk fundament om toekomstige opgaven op te pakken. Wij willen hierbij aansluiten, prioriteiten stellen en daadkracht tonen.

Wij groeien vanuit onze eigen kracht

Wij gaan uit van de eigen kracht en kunnen vanuit die kracht een unieke bijdrage leveren en groeien. De schaal, het historisch karakter, groen en water en aanwezigheid van voorzieningen maken ons een aantrekkelijke gemeente om te komen wonen en te blijven wonen. De combinatie van onze diverse bedrijvigheid, werkgelegenheid, infrastructuur en ligging maken ons een economische speler van belang in de regio. We groeien vanuit deze kracht en willen met groei kwaliteit toevoegen.

Wij doen duurzaam met lef

We durven duurzaam te doen. Of het nu gaat om waterberging, gasloze woningen, hergebruik van warmte, de keuze voor windmolens: in Meppel doen we het 'gewoon', al jaren. Duurzaamheidsopgaven pakken we aan vanuit onze eigen kwaliteiten. Zo kunnen we met onze ondernemersgeest, ligging, schaal en haven overzichtelijke circulaire ketens sluiten. En we weten van oudsher te leven met water en ons aan te passen aan veranderende omstandigheden.

2.3. Onze positie in de regio

Meppel ligt niet op een eiland. Onze omgeving is relevant. Juist in verhouding tot de omgeving komt tot uiting wie we zelf zijn en wat Meppel betekent in de regio. Meppel is een stad, die stedelijke voorzieningen combineert met een overzichtelijke schaal. De stad biedt stedelijke voorzieningen, zoals een ziekenhuis en een schouwburg, maar ook werkgelegenheid en horeca en winkels in de binnenstad. Tegelijk is de onderlinge verbondenheid groot en bloeien het verenigingsleven en de evenementen in de stad en in de dorpen.

Meppel is een zelfstandige, complete stad met betekenis voor de regio om haar heen. Zwolle is de economische motor van de regio en Meppel draagt daaraan een steentje bij. Meppel is een centrale kern voor de kernen om haar heen, in Drenthe en Overijssel. Grote delen van de gemeenten De Wolden, Westerveld, Steenwijkerland en Staphorst kennen een oriëntatie op Meppel. Vanuit die positie draagt Meppel bij aan het Diep Geluk of de Brede Welvaart van haar inwoners en die van de regio.

We kunnen niet overal de beste in zijn, op alle vlakken een 10 scoren. Door de juiste keuzes te maken, passend bij wie wij zijn, kunnen we ons sterker positioneren:

Een warm hart nabij

Wij zijn binnen de regio een zelfstandige, complete stad, met wonen, werken, leren en voorzieningen. De samenleving in onze gemeente is gastvrij en ondernemend, we hebben een sterke sociale structuur en nieuwkomers voelen zich snel thuis. Wij zijn daarmee een warm hart in de regio en nabij. Op regionaal niveau zijn het ziekenhuis, schouwburg, binnenstad (winkels, horeca, evenementen) en bedrijvigheid (werk) onderscheidende voorzieningen.

Diversiteit aan bedrijvigheid

Ons economisch profiel is gestoeld op diversiteit en een sterke handelsgeest. Dat maakt ons bedrijfsleven robuust, samenwerkend en innovatief. Het biedt uiteenlopende soorten werkgelegenheid. Innovatieve clusters zoals zorg en gezondheid, circulaire havens en (internationaal) onderwijs zijn de kersen op onze taart. Samen met Zwolle en Hoogeveen vormen we de drie gemeenten in de Regio Zwolle met meer banen dan inwoners met een baan. Dit illustreert dat Meppel ook economisch een centrumfunctie heeft.

Regionale verbindingen

Onze regionale bereikbaarheid is voorwaarde voor onze positie in de regio. Wij zijn goed bereikbaar via spoor, weg en water. We willen efficiënt, duurzaam en innovatief inspelen op de veranderende vraag in mobiliteit. Knooppunten zoals het station en de havens zijn voor ons daarin hotspots.

Dagrecreatieve bestemming

Meppel is onderdeel van een groter netwerk van toeristische bestemmingen waar veel bezoekers op af komen die er meerdaags verblijven. Denk aan bestemmingen zoals Drenthe, Weerribben-Wieden en ook het Reestdal. Wij bieden een dagje Meppel, met het historische centrum, de schouwburg, winkelen, horeca en evenementen. Binnen de gemeente Meppel kunnen bezoekers ook goed overnachten. We streven naar hoogwaardige en karakteristieke accommodaties, die passen bij onze culturele stad.

Duurzaam knooppunt

De energietransitie en duurzaamheidsambities leiden tot nieuwe vormen van industrie en bedrijvigheid. Met onze ligging, diversiteit en ondernemersgeest kunnen wij een belangrijke bijdrage leveren. Tegelijkertijd zijn wij het 'putje van Drenthe' en liggen in de klimaatregio Zwolle. Maar wij weten van oudsher te leven met water en ons aan te passen. Duurzaam doen dus en vanuit onze eigen kracht, ook in de regio.

3. Samen bouwen aan kwaliteit

3.1. Toekomstbeeld

Aan de hand van de vijf centrale kwesties schetsen we in deze paragraaf een toekomstbeeld voor onze gemeente. Niet met de gedachte hierin compleet te zijn, maar om een eerste richting weer te geven: wat zien we in het Meppel van de toekomst, zo rond 2040?

3.1.1. Verstedelijking

Meppel fungeert als centrumgemeente, met bijvoorbeeld een karakteristieke schouwburg, innovatief ziekenhuis en hoogwaardig onderwijs. Deze voorzieningen hebben een sterke verbinding met de samenleving, zijn draagkrachtig, klaar voor de toekomst en in balans met onze omvang. Onze compacte binnenstad biedt beleving, vertier, ontmoeting, evenementen, cultuur en winkels. Bewoners, ondernemers, organisaties en overheid zorgen samen voor een warm hart in de regio. Voor een goede toegang tot werk, school, zorg, voorzieningen en verenigingen.

Oude en nieuwe woon- en werklocaties zijn evenwichtig gelegen langs een structuur van historische wegen, waterlopen en groenstructuren. Bodem en water hebben met ons nieuwe klimaat bepaald wat op welke plek wel of niet kan. De gezondheid en veiligheid van mens en natuur varen daar wel bij. De structuur van grachten, beken en vaarten en de parken zijn aangename plekken om te verblijven of te recreëren. Zij zijn voor iedereen nabij en hebben relatie met de buurt. De belangrijkste wandel- en fietsroutes zijn gelegen langs of door deze plekken. Er is duidelijk gekozen op welke plekken de rust en natuur prevaleert en andere waar het vertier of evenementen belangrijk zijn. Groen en water zijn overal, van grote lijnen tot kleine plekken, een lust voor het oog.

In de gemeente kan iedereen een woning vinden naar behoefte. In nieuwe getransformeerde gebieden rond het centrum en bij het station, aan de rand van de stad of in de wijken en kernen. Markante nieuwe bebouwing is toegevoegd, lege gebouwen en sleetse gebieden zijn getransformeerd. Hier hebben lokale initiatieven aan bijgedragen. Nieuwe ontwikkelingen vullen het vertrouwde aanzicht van Meppel aan en combineren het oude met het nieuwe. De woonkwaliteit in de omgeving heeft in deze transformaties meegelift. Woningen zijn klimaatbestendig, natuurinclusief², duurzaam en aanpasbaar aan veranderende vraag. Werk en voorzieningen zoals zorg, cultuur en onderwijs zijn meegegroeid met de nieuwe samenstelling van de bevolking en dichtbij te vinden.

Illustratie wat verstedelijking in het stationsgebied kan betekenen: een nieuw aanzicht, duurzame woonvormen en een ander ruimtegebruik.

-
- 2 Natuurinclusief bouwen is een vorm van bouwen waarbij zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden. Denk aan ingebouwde nestplaatsen voor soorten, groene gevels en daken, een insectenmuur of een natuurvriendelijk erf.

Nieuwe woningen en bedrijvigheid hebben de bestaande omgeving via slimme combinaties geholpen met klimaatadaptatie, verduurzaming, de energietransitie en mobiliteitstransitie. Zij hebben de vitaliteit van de stad en het dorp vergroot. Woningen liggen op fietsafstand van het station, en van werk en voorzieningen. Duurzame mobiliteit heeft mede hierdoor een vlucht genomen. Regionaal is een duurzaam OV netwerk beschikbaar, zijn we goed bereikbaar via snelle fietsverbindingen en de auto. Voor de laatste kilometers is aanbod en keuze in duurzame mobiliteitsvormen en er zijn aangename fietsroutes die binnenstad en buitengebied verbinden. Parkeren van onze vervoersmiddelen is in evenwicht met andere functies in het straatbeeld.

3.1.2. Verduurzaming

Meppel is CO₂-neutraal. Ons landschap en het straatbeeld is veranderd, maar toch ook het oude gebleven. We hebben gebruik gemaakt van onze ruimtelijke kwaliteiten en van onze manier van doen als samenleving.

We produceren onze energie binnen de regio op duurzame wijze. Een aantal windturbines, zon op daken en samenwerking met buurgemeenten zorgt voor hernieuwbare energie. Zij combineren slim met landbouw, bedrijvigheid en infrastructuur. Bewoners en ondernemers in Meppel hebben zich verenigd en de handen uit de mouwen gestoken. Samen kregen we dit voor elkaar, voor iedereen.

Gebouwen zijn goed geïsoleerd, zijn comfortabel warm zonder aardgas en gebruiken weinig energie of leveren zelfs. Het net kan de vraag en het aanbod aan. In het straatbeeld zijn duurzame mobiliteit en nieuwe energie- en warmte-infrastructuur zichtbaar. Maar het is van de buurt zelf, heeft meerwaarde gebracht en past bij de menselijke maat.

We zijn een circulaire samenleving geworden. Dankzij onze betrokken bewoners en ondernemers, verbinding tussen onderwijs, kennisinstellingen en ons diverse bedrijfsleven en onze bereidheid tot samenwerken. De circulaire haven was hierin pionier. Nu delen we laad- en losruimtes, vergaderplekken, parkeerplaatsen en vervoer, hergebruiken elkaars materialen en sluiten kringlopen.

We zijn voorbereid op extremer weer. Van oudsher weten we te leven met water, met de kwaliteiten en de kwetsbaarheid. Dat is ook zichtbaar in nieuwe ontwikkelingen in de stad en het buitengebied. De landbouw en natuur zijn weerbaar tegen hevige buien of langere perioden van droogte. In de stad is verkoeling door groen, water, bomen en parken, die iedereen dichtbij vindt. Aangevuld met nieuwe combinaties van groen en bebouwing. Bewoners en ondernemers hebben stenen ingeruild voor groen. Water wordt zo lang mogelijk vastgehouden, gebruikt en hergebruikt.

3.1.3. Gezonde leefomgeving

Meppel kent goede balans tussen dynamiek en rust. Onze evenementen, culturele voorzieningen, binnenstad, bedrijfslocaties en actief verenigingsleven maken ons een bruisende gemeente. Tegelijkertijd vind je rust in de woonwijken, in parken en langs water, in natuurgebieden en in het landschap. Er is duidelijk gekozen waar de rust en natuur prevaleert en andere waar het vertier of evenementen belangrijk zijn. En soms combineren beiden op dezelfde plek.

Bewoners, ondernemers en bezoekers ervaren de leefomgeving in Meppel als prettig en zij voelen zich veilig. Het is fijn om buiten te zijn, activiteiten te ondernemen en anderen te ontmoeten. De buitenruimte nodigt hiertoe uit. Rust en reuring kun je beide opzoeken. Groen, ontmoetingsplekken en voorzieningen zijn voor iedereen nabij en toegankelijk, in de stad en daarbuiten. Wijken, dorpen en buurten hebben een prettige menselijke maat en sterke sociale samenhang.

Ondanks dat er meer huizen en bedrijven zijn gekomen en wonen en werken meer in elkaars nabijheid is, is de druk op de gezondheid niet groter geworden. Nieuwe ontwikkelingen hebben lokaal verbetering gebracht. Bijvoorbeeld door meer groen, biodiversiteit, meer mogelijkheden tot bewegen en actief vervoer. Maar ook een schonere lucht door duurzame mobiliteit, verbeterde technieken en gezondere bouwmaterialen. Hinder van geluid en licht horen bij een levendige regiostad, maar zijn voor de bewoners acceptabel. In huis is het in elk geval altijd aangenaam. We hebben de risico's op calamiteiten, zoals gevaarlijk vervoer of overstromingen, zo beperkt mogelijk gemaakt.

3.1.4. Bedrijvigheid

Meppel heeft zich als aantrekkelijke vestigingslocatie in de regio doorontwikkeld. Naast een goede bereikbaarheid per spoor, weg en water, bieden we goede regionale grondstoffenstromen, een stabiel energienetwerk, onderwijs, diversiteit in bedrijvigheid en in woningen. De aanwezigheid van N.I.C.E. (Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie) en een circulaire havenontwikkeling binnen Port of Zwolle hebben de start gevormd van de ontwikkeling naar een meer circulaire economie. Op bedrijventerreinen wordt slim samengewerkt. Door de diversiteit kan de bedrijvigheid elkaar goed aanvullen. Grondstoffen en diensten worden lokaal uitgewisseld. De bedrijvigheid vormt een schakel in de keten tussen het landelijk gebied en het stedelijke netwerk. Als logistiek knooppunt worden in Meppel ook (inter)nationaal grondstoffenketens gesloten.

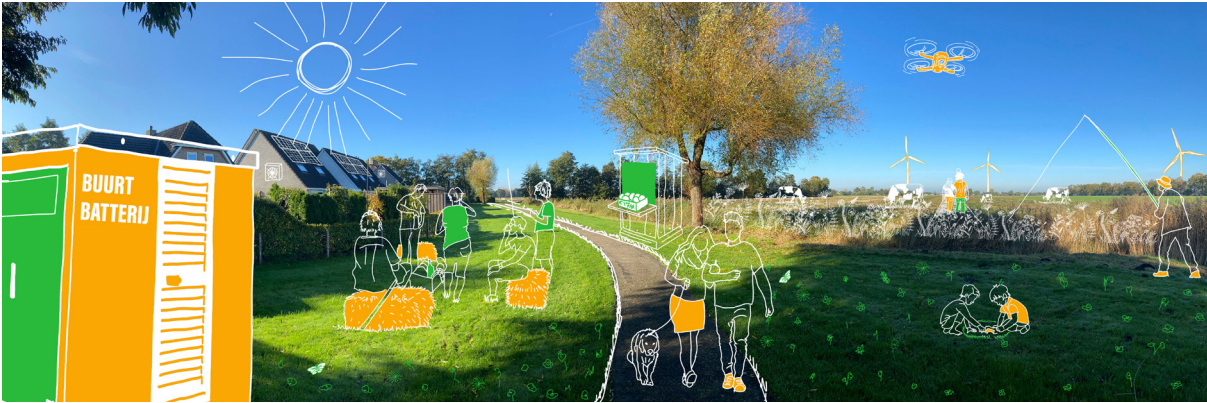
Nieuwe bedrijvigheid op gebied van innovatie, energie, deeleconomie en duurzame mobiliteit hebben het diverse bedrijfsleven van Meppel verrijkt. Sleetste bedrijfsterreinen zijn omgevormd naar gemengde gebieden van wonen, werken, groen en vrijetijd. Bedrijvigheid heeft meer ruimte gekregen en tegelijkertijd meerwaarde gebracht in bijvoorbeeld werkgelegenheid, energieopwekking, duurzame mobiliteit, biodiversiteit, klimaatbestendigheid of sociale verbinding. Het onderwijs in Meppel is goed op orde voor onze eigen inwoners en biedt hoogwaardige (gespecialiseerde) opleidingen, die studenten en werknemers aantrekken uit alle windstreken.

De binnenstad heeft een compact kernwinkelgebied, gemengd met onderwijs, zorg, cultuur, horeca, verblijf, vertier en wonen. We hebben een aantrekkelijke mix voor de bezoeker, de bewoner en de ondernemer. Met een daarbij passende groene en toegankelijke openbare ruimte. In Meppel kunnen toeristen gezellig winkelen in een historisch, naar de schouwburg, culturele activiteiten bezoeken, sporten of zwemmen. Een dagje Meppel is bruis en cultuur, tussen de Nationale Parken en Het Reestdal. Bezoekers die overnachten in onze gemeente proeven daar ook onze historie, karakter en stijl.

3.1.5. Toekomstbestendig buitengebied

In het buitengebied hebben we een nieuw werkbaar landschap gevonden. De stad, dorpen en het buitengebied vormen samen een functionerend geheel, met een gezonde stikstofbalans. Ondernemers en bewoners werken samen op het gebied van energie, grondstoffen, voedsel, natuur, recreatie en cultuur. De voedselproductie is gezond, duurzaam en natuurinclusief. Nieuwe verdienmodellen voor de boer maken dit multifunctionele gebruik mogelijk. Er is ruimte voor bewegen in de buitenlucht zoals wandelen en fietsen. De koe en de purperreiger, het wandelpad en de windmolen, de rust en de activiteit zijn beleefbaar en worden gewaardeerd.

We hebben een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan het verhaal van het slagenlandschap en esgehuchtenlandschap. Het verhaal van de samenwerking tussen mens en natuur. Windmolens en zonnepanelen op daken laten de energietransitie zien, natuurrijke randen het belang van biodiversiteit en de kringlooplandbouw de hernieuwde samenwerking met de bodem en het grondwatersysteem. Vrijgekomen agrarische bebouwing is naast wonen ook getransformeerd naar andere passende bedrijvigheid. De nieuwe functies passen bij de aard en de schaal van het landschap, bij de leefbaarheid en rust in het buitengebied en zijn in evenwicht met bestaande functies.

Illustratie hoe het grensvlak van stad/dorp en het buitengebied zich kan ontwikkelen: duurzame buurten en een werkbaar buitengebied, met betekenis voor de buurt

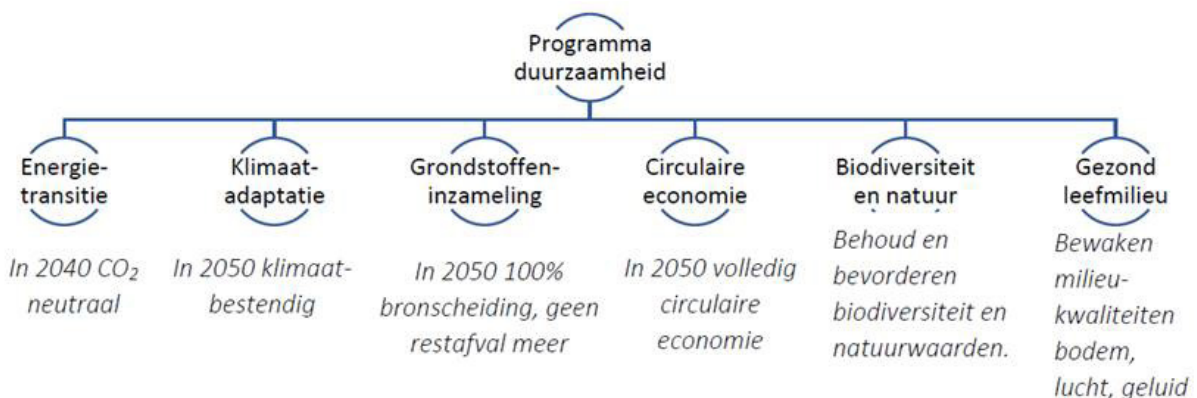
De stad, de dorpen en het buitengebied hebben zich in samenhang ontwikkeld en allen de vruchten geplukt van ontwikkeling. Aan de randen van de stad en de dorpen vormen wonen, water, groen, natuur en landschap een nieuw geheel. Groene structuren verbinden de stedelijke gebieden met het landschap. Vanuit het landschap zijn de stad en de dorpen nog steeds een vertrouwd, maar wel veranderd, aangezicht.

3.2. Belangrijke principes uit het toekomstbeeld

Het toekomstbeeld gaat uit van enkele belangrijke principes, die door alle centrale kwesties heen lopen. In deze principes verbinden we onze identiteit en kwaliteiten, regionale positie en toekomstige opgaven.

3.2.1. Werken aan duurzaam en duurzaam werken

We werken toe naar een CO₂-neutrale gemeente. Dit is niet alleen een verplichting vanuit landelijke afspraken, maar vooral naar de toekomstige generaties. In ons Programma Duurzaamheid staat het streven benoemd:

We moeten aan de slag met deze opgave. Dat betekent werken aan duurzaamheid, zoals aanpassing op klimaatomstandigheden, vergroten van biodiversiteit, grondstoffen en energie besparen, duurzame opwekking en de transitie naar alternatieven voor aardgas organiseren. Dat doen we samen met de samenleving en met lokaal eigenaarschap. De samenleving is daarbij afhankelijk van veilige en betrouwbare infrastructuur, met voldoende capaciteit voor het aanbod en de vraag. De nieuwe infrastructuur passen we ruimtelijk in.

Maar we zien ook dat duurzaamheid in alle opgaven een plek moet krijgen. We moeten duurzaam werken. Bij transformatie en nieuwbouw, in de vormen van vervoer, bij dagelijkse activiteiten en evenementen, thuis en in bedrijfsprocessen. Dat betekent dat duurzaamheid een vaste factor is in alle opgaven. We kunnen hierin samen expertise opbouwen, die steeds vaker concreet wordt toegepast waardoor er nieuwe verdienmodellen ontstaan.

3.2.2. Groeien vanuit bodem en water, structuren en cultuurhistorie

In ons Kwaliteitsmanifest hebben we drie basisprincipes benoemd. Deze zetten we in bij de ontwikkeling van Meppel:

1. Bodem en waterhuishouding zijn al eeuwenlang vormend voor de ontwikkeling van Meppel en daarmee hét fundament voor alle ontwikkelingen. We houden daarbij rekening met veranderende klimaatomstandigheden.
2. De structuur van historische wegen, water en groenstructuren geeft ordening aan de stad en het landschap. Dit gebruiken we als casco waarbinnen de stad zich kan ontwikkelen.
3. De bestaande landschappen, cultuurhistorische structuren en bebouwing zijn sterke onderdelen van de identiteit van de gemeente, inclusief de contrasten. Hier bouwen we op voort en voegen we nieuwe identiteit aan toe.

3.2.3. Groeiend kwaliteit toevoegen

We omarmen de groei, die vanuit onze regio op ons afkomt. Maar niet zonder meer. We willen met groei kwaliteit toevoegen. We willen dat ruimtelijke ontwikkeling bijdraagt aan de gezondheid en het geluk van bewoners, ook in de omgeving, en aan een aangename woon- en werkomgeving. We benoemen hier een aantal kwaliteiten die we van belang vinden bij toekomstige ontwikkelingen:

Bijdrage in klimaatadaptatie, verduurzaming, energietransitie en mobiliteitstransitie

We willen dat ruimtelijke ontwikkelingen, zoals nieuwe woningen en bedrijvigheid, bijdragen aan klimaatadaptatie, verduurzaming, hun plek innemen in de grondstoffenketen, de energietransitie en mobiliteitstransitie. Niet alleen binnen de grenzen van de ontwikkeling, maar ook daarbuiten. We kiezen voor nieuwe woningen op locaties waar duurzaam vervoer beschikbaar is en waar werk en voorzieningen op fietsafstand liggen. Nieuwe bedrijvigheid moet positief bijdragen aan de transitie en is circulair. Nieuwe bedrijventerreinen worden op duurzame wijze ontwikkeld. We maken goede verbindingen voor duurzaam vervoer tussen wonen, voorzieningen en werklocaties. We verwachten van nieuwe bebouwing dat deze klimaatbestendig, natuurinclusief en duurzaam is en aanpasbaar aan de veranderende vraag.

Een gezonde en veilige leefomgeving realiseren

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is een gezonde en veilige leefomgeving uitgangspunt. We beseffen dat dit potentiële conflicten oplevert met andere kwaliteiten zoals bedrijvigheid en de ligging langs spoor en snelweg. We willen gezondheid- en veiligheidsrisico's zoveel mogelijk beperken. Dat betekent bijvoorbeeld rekening houden met gezondheids- en veiligheidsrisico's nabij wonen. Daarnaast moeten we aandacht hebben voor een gezond binnenklimaat en dat er altijd een aangename zijde is bij een woning. Bij verduurzaming van woningen speelt dit ook een rol.

Anderzijds kan de woonomgeving gezond gedrag stimuleren. Als regiostad willen wij toegankelijke voorzieningen bieden, voor ontmoeting, zorg en ondersteuning. Met de toenemende vergrijzing in Meppel wordt dit steeds belangrijker. Een groene omgeving draagt bij aan onze gezondheid, geluk en welbevinden. Onze groene structuren willen we uitbouwen tot beweegvriendelijke groene openbare ruimte. Tot slot zijn veilig, gezond en betaalbaar voedsel, schoon en veilig drinkwater en opgroeien in een rookvrije omgeving belangrijk.

Wonen voor elk wat wils in gemengde buurten

Meppel biedt uiteenlopende woonmilieus, die passen bij haar kwaliteiten zoals groen, water, een gemoedelijke schaal en voorzieningen nabij. Door de veelzijdigheid hierin trekt Meppel een breed publiek aan. Deze kwaliteit willen we vasthouden en uitbouwen, zodat het zowel voor huidige als toekomstige bewoners mogelijk is een passende en aantrekkelijke woonplek te vinden. Samen willen we bouwen aan sociaal sterke buurten, waar bewoners blijvend 'samenredzaam' zijn. Voor degenen die tegen de grenzen hiervan aanlopen, zorgen we voor passende zorg en ondersteuning, zoveel mogelijk dichtbij. Verduurzaming en verandering van de vraag, maken dat woonmilieus gaan veranderen. We geven ruimte voor transformatie van woonmilieus en het toevoegen van nieuwe woonvormen.

Wonen en werken in balans

In Meppel wordt veel en hard gewerkt. We hebben meer banen dan inwoners met een baan. Dit illustreert dat Meppel ook economisch een centrumfunctie heeft. Deze gunstige verhouding biedt kansen voor verdere ontwikkeling van Meppel waarbij wonen en werken ook in de toekomst in balans blijven. Uitbreiding van het woningaanbod gaat in Meppel dan ook hand in hand met uitbreiding van economische activiteiten. Hierdoor blijft het aantal arbeidsplaatsen gelijke tred houden met het aantal werkzoekenden. We zien daarbij kansen voor nieuwe werkgelegenheid als gevolg van verduurzaming. De nabijheid van hoogwaardige onderwijsvoorzieningen blijft belangrijk in onze kenniseconomie.

Kwaliteit van voorzieningen op peil

Meppel is een warm hart binnen de regio, zowel voor bewoners als toeristen. Onderscheidend daarin zijn onze stedelijke voorzieningen: ziekenhuis, schouwburg, binnenstad (winkels, horeca, bioscoop), voortgezet onderwijs en bedrijvigheid. We willen dat de kwaliteit van deze voorzieningen op peil blijft. Deze voorzieningen moeten in balans zijn met onze omvang en daarmee een gezond draagvlak hebben. Met groei kunnen we de kwaliteit van onze essentiële voorzieningen vergroten. Daarbij hebben wij aandacht voor toegankelijke, veilige en duurzame gebouwen.

Diversiteit in bedrijfsleven benutten in de transitie

Door haar gunstige ligging is Meppel aantrekkelijk als vestigingslocatie voor allerlei soorten bedrijven met bijbehorende diverse werkgelegenheid. Dit diverse economisch profiel maakt ook dat ons bedrijfsleven zich goed weet aan te passen aan de steeds veranderende omstandigheden. Deze kwaliteit willen we bewaren en uitbouwen bij de groei, met daarbij de transitie naar een circulaire economie in het vooruitzicht.

Dat betekent dat op bedrijventerreinen slim wordt samengewerkt, diensten en grondstoffen worden uitgewisseld. Bedrijven leveren een bijdrage aan de versterking van onze economische structuur, aan Meppel als logistiek knooppunt van grondstoffen en de andere transitiegebieden. Regionale ketens rond bouw en landbouw zijn kansrijk. Ook op andere gebieden is clustervorming belangrijk en zijn cross-overs aanjagers van innovatie. Verbindingen tussen innovatieve bedrijven en kennisinstellingen binnen Meppel en de directe omgeving zijn essentieel om de kansen te verzilveren.

Onze bestaande bedrijventerreinen en de binnenstad vormen de ruggengraat van onze economische kracht en diversiteit. De ontwikkelingen die op ons afkomen bieden kansen, maar vragen hier ook om nieuwe keuzes. In de toekomst zal hier op een andere wijze ondernomen, geïnnoveerd en verdiend gaan worden.

Menging van functies in een gebied

De combinatie van wonen, werken, vrijetijd en openbare ruimte wordt gewaardeerd. Het maakt de omgeving levendig, de hele dag door. Bij ontwikkeling staat deze menging van functies voorop. Wonen, ontmoeten, leren, werken, recreëren mag samenkomen. We beseffen dat dit spanning kan opleveren met een gezonde en veilige leefomgeving. Hierin willen we een goede balans vinden.

Nieuwe verschijningsvormen die onze identiteit versterken

Bodem en water, structuren en cultuurhistorie bieden de basis voor een ontwikkeling. We willen dat de ruimtelijke verschijningsvorm van een ontwikkeling uitdrukking geeft aan de specifieke lokale situatie. En daarmee een nieuw stukje identiteit toevoegt. Specifiek hebben we daarbij aandacht voor het gezicht langs de structuur van wegen, water en groen. En voor het gezicht naar buiten toe: langs de snelweg, de stadsranden en entreegebieden.

3.2.4. Groeien door inbreiding en uitbreiding in samenhang

Het is vanzelfsprekend inbreiding voorop te stellen bij groei, vanuit duurzaam grondgebruik. We zien echter dat ook uitbreiding nodig is, zowel uit kwalitatief als kwantitatief oogpunt. Ten eerste voegt uitbreiding andere woonmilieus toe dan inbreiding. Dit draagt bij aan de diverse woonmilieus die we willen en kunnen aanbieden. Het houdt ook ruimte in de stad en dorpen voor behoud en realisatie van gewenste gemengde gebieden. En het behoud en versterken van de groene kwaliteit in de stad en de dorpen. Tot slot heeft Meppel onvoldoende binnenstedelijke ruimte om de grote vraag en ambitie te realiseren, zelfs als enkele gebieden getransformeerd worden. De locatiekeuze voor inbreiding en eventuele verdere uitbreiding moeten we nog maken. Wonen, werken en mobiliteit ontwikkelen we in samenhang.

3.2.5. Meervoudig grondgebruik: gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde

We zien dat meervoudig grondgebruik nodig is om in de beperkte ruimte alle maatschappelijke opgaven een plek te geven. Zeker in onze gemeente, waar een levendige regiostad en relatief klein buitengebied met natuur en landbouw het samen met elkaar moeten rooien. Dat betekent dat we opgaven moeten combineren tot nieuwe woon- en werkmilieus en tot een werkbaar, natuurrijk en beleefbaar buitengebied.

We zetten grond effectief in door functies met elkaar te combineren. Door traditionele functies zoals wonen, bedrijvigheid, verkeer, water en groen te combineren met bijvoorbeeld energieopwekking, natuurwaarde, recreatieve mogelijkheden of wateropvang. We realiseren hiermee een nieuwe balans tussen de gebruikswaarde (economische benutting), belevingswaarde (perspectief van de bewoner/bezoeker) en toekomstwaarde (ecologische duurzaamheid) van een gebied. De mate van intensief ruimtegebruik en het gebruik maken van hoogte, moeten we hierbij afwegen.

3.2.6. Menselijke maat voorop in buurt, wijk en dorp

Een veilige, aantrekkelijke, toegankelijke en goed onderhouden woonomgeving is randvoorwaarde voor een goed woonklimaat. Maar ook aandacht voor sociale samenhang in buurten en wijken. We zetten daarom de menselijke maat voorop in buurten en wijken. Dat betekent een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten en daarmee bijdraagt aan de sociale samenhang van de buurt. Groen en water zijn belangrijke kwaliteiten die we benutten. De inrichting van wijken gaat anonimiteit tegen. Buurtvoorzieningen zijn nabij, toegankelijk en veilig, passen bij de behoefte van de buurt en vormen een warm buurthart. Kleinschalige bedrijvigheid kan bijdragen aan de leefbaarheid van de buurten, zolang deze past bij de woonomgeving.

Het toekomstbestendig maken van de wijken zien we als kans om de sociale samenhang te versterken. Als betrokken doeners stappen bewoners samen over op een passend alternatief voor aardgas, maken de buurt klimaatrobuust en energieneutraal. We zorgen samen dat iedereen daarin kan meedoen. We verbinden en steken samen met de bewoners de handen uit de mouwen.

3.2.7. Organiseren van hoofdstructuur tot in de haarvaten

De gebieden om te wonen, werken en recreëren moeten goed bereikbaar en verbonden zijn. Dat geldt voor bewoners, bezoekers en toeristen, maar ook voor diersoorten, goederen, energie en grondstoffen. We zien daarin een aantal belangrijke hoofdstructuren en een netwerk tot in de haarvaten.

Stabiele, veilige en toekomstbestendige hoofdstructuren

We zien voor Meppel in de toekomst een aantal belangrijke hoofdstructuren:

- Groen, water en landschap. Deze biedt aangename plekken om in en langs te verblijven, bewegen, ontmoeten en recreëren. Hiermee bieden we koelte, houden we water vast en verbinden we stadse-, weide- en hoogwaardige natuur. We willen dat groen stad en land met elkaar verbindt, zodat de bereikbaarheid en beleefbaarheid van het buitengebied toeneemt. Groene structuren tot in de stad.
- De regionale infrastructuur van wegen, spoor en water. Deze is van essentieel belang voor onze regionale functie. Knooppunten zoals het station en de havens zijn hierbinnen hotspots. Met openbaar vervoer en de fiets is de regio duurzaam en gezond bereikbaar. Bereikbaarheid met de auto blijft in onze regio belangrijk, maar dan wel duurzaam door nieuwe (collectieve) mobiliteitsconcepten.
- De ringen en radialen in de stad. Hiermee haken we aan op de regionale structuur en verdelen we het vervoer binnen de stad. De stad wordt ermee geordend van woonwijken of bedrijfsterreinen aan de buitenrand, menggebieden rond het centrum, naar de historische binnenstad.
- Een nieuw warmte- en energienetwerk. We moeten hiervoor de ruimte nog vinden. Het aanbod van duurzame energie vanuit grootschalige of lokale opwek moet worden verbonden met de vraag vanuit wonen, bedrijvigheid, mobiliteit of voorzieningen. Boven- en ondergronds heeft dat impact.
- De stromen van diensten en grondstoffen. Het leveren van diensten en uitwisseling van grondstoffen zijn cruciaal voor de economie. Dit vraagt om het slim organiseren van de verbindingen in de bestaande stad en integratie hiervan bij groei. Dit vraagt om ketendenken bij ruimtelijke processen op verschillende schaalniveaus.

We willen dat deze structuren een stabiele, veilige en toekomstbestendige ruggengraat binnen onze gemeente vormen. En dat de structuren logisch samenhangen met elkaar en omliggende gebieden. Vitale onderdelen van onze infrastructuur zijn beschermd tegen invloeden zoals klimaatomstandigheden.

De laatste kilometers duurzaam en veilig organiseren

De fiets en andere duurzame vormen van mobiliteit krijgen zoveel mogelijk ruimte, vanuit het oogpunt van duurzaamheid en gezondheid. Zeker in een gemeente als Meppel, waarbij heel veel bestemmingen zich binnen fietsafstand (15 minuten) van elkaar bevinden. We zoeken daarbij de koppeling met de groene structuur. De barrièrewerking van de regionale infrastructuur is zo klein mogelijk. Dit stimuleert het gebruik van de fiets en vergroot de verkeersveiligheid. Dit geldt voor verbindingen in de stad, maar zeker ook als verbinding tussen stad en land.

Voor een leefbare stad en kernen is de lokale autobereikbaarheid van belang. Denk alleen al aan minder mobiele bewoners, hulpdiensten, toelevering van goederen en bezorging aan huis. Tegelijkertijd brengt de afhankelijkheid van de auto vanwege de vele verkeersbewegingen de leefbaarheid op sommige plekken in geding. We moeten zoeken naar goed doordachte en duurzame alternatieven, die bereikbaarheid en leefbaarheid combineren.

Groen en natuur tot in de haarvaten

Groen is een belangrijke kwaliteit in Meppel. Het is onderdeel van onze identiteit en maakt onze omgeving aantrekkelijk om in te wonen, werken, sporten en recreëren. Het draagt bij aan onze gezondheid en welbevinden en zorgt daarnaast ook voor een goed vestigingsklimaat.

We willen dat groen stevig in onze omgeving wordt verankert. Dat houdt in dat groen nooit ver weg is en voor iedereen binnen handbereik, lopend of fietsend. En dat het uitnodigt tot verschillende soorten gebruik. We beseffen dat we verschillend groen zien: stads, natuurlijk of agrarisch. Allen met een eigen karakter maar wel gezond en rijk aan verschillende soorten planten en dieren.

